

Domácí úkol 2

1. Pro každý ze sufixů připojených ke kořeni identifikujte jeho povrchové formy.
2. Popište jejich distribuci.
3. Určete hloubkové formy.
4. Definujte fonologické procesy, které jsou na ně aplikovány.

chodec	služební	služka	stánkař
chodci	služebka	služek	stánek
chodecký	služebnice	služky	stánkový
chodcův	službička	služkou	stánkem

Povrchové formy

chod-ec

chod-c-i

chod-ec-ký

chod-c-ův

[ets̄]~[ts̄]

služ-eb-ní

služ-eb-ka

služ-eb-nice

služ-b-ička

[eb]~[ep]~[b]

služ-k-a

služ-ek

služ-k-y

služ-k-ou

[ek]~[k]

stán-k-ař

stán-ek

stán-k-ový

stán-k-em

Distribuce: popis

chod-ec

chod-c-i

chod-ec-ký

chod-c-ův

[ets̄] / _{#,C}

[ts̄] / _V

služ-eb-ní

služ-eb-ka

služ-eb-nice

služ-b-ička

[eb] / _R

[ep] / _T_[-znělý]

[b] / _V

služ-k-a

služ-ek

služ-k-y

služ-k-ou

[ek] / _#

[k] / _V

stán-k-ař

stán-ek

stán-k-ový

stán-k-em

Distribuce: zobecnění

$[\widehat{ets}] / \_ \{ \#, C \}$

$[eb] / \_ R$

$[ek] / \_ \#$

$[\widehat{ts}] / \_ V$

$[ep] / \_ T_{[-znělý]}$

$[k] / \_ V$

$[b] / \_ V$

společný jmenovatel = alternance $e \sim \emptyset$

$e / C \_ C \{ \#, C \}$

$\emptyset / C \_ CV$

$\Rightarrow$ e -ová alternanta se vyskytuje
ve více kontextech než nulová

$\Rightarrow$ součást hloubkové struktury

Elize: /e/ → [ ]

/-ets/

↓

[ts]

/-eb/

↓

[b]

/-ek/

↓

[k]

elize:

/e/ → [ ] / C_CV   slu/3-ek/ → slu[3ek]

slu/3-ek-i/ → slu[ʃki]

Problém

/e/ → [ ] / C_CV

slu/3-ek-i/ → slu[ʃki]

le/z-ets-i/ → le[stsi]

pla/t-eb-i/ → pla[dbi]

/lev-i/ → [lvi]

ka/ret-i/ → ka[r̥ti]

(hrací)

☹ (= přegenerování)

/ʃek-i/ → *[ʃki]

konik/lets-e/ → *konik[ltse]

o/tep-i/ → *o[tpi]

/les-i/ → *[lsi]

ka/ret-i/ → *ka[r̥ti]

(želva)

Epenteze: // → [e]

/-ts/

↓

[ets]

/-b/

↓

[eb]

/-k/

↓

[ek]

epenteze:

// → [e] / C_C{#,C}   slu/3-b/ → slu[3ep]

slu/3-b-n/-a → slu[3ebn]a

Problém

// → [e] / C_C{#,C}

pa/l̂ts/ → pa[l̂ets]

ne/ht/ → ne[het]

ka/rt-ŋ/-í → ka[retŋ]-í

ka/rt/ → ka[ret]

☹️ (= přegenerování)

va/l̂ts/ → *va[l̂ets]

pazne/ht/ → *pazne[het]

expe/rt-ŋ/-í → *expe[retŋ]-í

kva/rt/ → *kva[ret]

Alternující *e* = lexikálně plovoucí vokál (*e*)

fonologická pravidla aplikovaná **jen** na morfémy s plovoucím (*e*):

$/\text{(e)}/ \rightarrow [\ ] / \text{C\_CV}$

= lexikálně plovoucí (*e*) se foneticky nerealizuje, tj. slyšíme [ ]

$/\text{(e)}/ \rightarrow [\text{e}] / \text{C\_C}\{\#, \text{C}\}$

= lexikálně plovoucí (*e*) se stává normálním vokálem a slyšíme [e]

$\text{slu}/\text{ʒ-}\text{(e)k-i}/ \rightarrow \text{slu}[\text{ʃki}]$

$\text{pla}/\text{t-}\text{(e)b-i}/ \rightarrow \text{pla}[\text{dbi}]$

$/\text{l(e)v-i}/ \rightarrow [\text{lvi}]$

$\text{ka}/\text{r(e)t-i}/ \rightarrow \text{ka}[\text{rti}]$

$\text{slu}/\text{ʒ-}\text{(e)k}/ \rightarrow \text{slu}[\text{ʒek}]$

$\text{pla}/\text{t-}\text{(e)b-n/-i}/ \rightarrow \text{pla}[\text{tebn}^{\text{h}}\text{í}]$

$/\text{l(e)v}/ \rightarrow [\text{lev}]$

$\text{ka}/\text{r(e)t}/ \rightarrow \text{ka}[\text{ret}]$

les, les-a vs. pes, ps-a = lexikální rozdíl

C V C
| | |
l e s
/les/ = [les]

C C
| |
p e s
/p(e)s/

C C V
| | |
p e s a
[ps]-a
/(e)/ → [ ] / C_CV

C V C
| ↑ |
p e s
[pes]
/(e)/ → [e] / C_C#

Fonologická pravidla I

/hrob/	→	[hrop]	/b/	→	[p] / _#
/krov/	→	[krof]	/v/	→	[f] / _#
/hrad/	→	[hrat]	/d/	→	[t] / _#
/hra:z/	→	[hra:s]	/z/	→	[s] / _#
/kři:ž/	→	[kři:ʃ]	/ž/	→	[ʃ] / _#
/ka:t/	→	[ka:c]	/t/	→	[c] / _#
/ma:g/	→	[ma:k]	/g/	→	[k] / _#
/hloh/	→	[hlox]	/h/	→	[x] / _#

$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_ \#$

Fonologická pravidla II

/hrob/	→	hro[pk]a	/b/	→	[p] / _k
/lov/	→	lo[$\widehat{fts}$]i	/v/	→	[f] / _ $\widehat{ts}$
/pod/	→	po[tp]ora	/d/	→	[t] / _p
/hra:z/	→	hrá[sk]a	/z/	→	[s] / _k
/stra:z/	→	strá[$\widehat{fts}$]e	/z/	→	[ʃ] / _ $\widehat{ts}$
/loj/	→	[lock]a	/j/	→	[c] / _k

$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_T_{[-znělý]}$

Řazení pravidel: varianta 2 je správně

LEXIKON: /smaragd/

FONOLOGIE 1

$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_T_{[-znělý]}$

/smaragd/

$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_ \#$

/smaragt/

FONETIKA: [smaragt] ☹️

FONOLOGIE 2

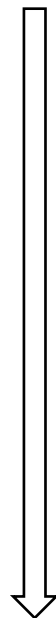
$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_ \#$

/smaragt/

$T_{[+znělý]} \rightarrow T_{[-znělý]} / \_T_{[-znělý]}$

/smarakt/

FONETIKA: [smarakt] 😊

Sufix –sk(ý)

grafika

fonetika

hloubková
forma

fonologický
proces

Podolí

podolský

Kouty

koutský

Holovousy

holovouský

Minsk

minský